

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
25 Серпня 2022 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН
25 Серпня 2022 року

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування
денної форми навчання**

РОЗРОБНИКИ:

Старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат економічних наук

17 Червня 2022 року

_____ Петро СЕМ'ЯНЧУК

Старша наукова співробітниця КЗК «Хмельницький обласний краєзнавчий музей»

17 Червня 2022 року

_____ Катерина ДАНИЛОВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування

20 Червня 2022 року, Протокол № 13

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, доцент

20 Червня 2022 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка

20 Червня 2022 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	-	3
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	-	4
1.2.	Лекції	-	5
1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	-	6
1.4.	Самостійна робота студентів	-	11
1.5.	Індивідуальні заняття	-	13
1.6.	Підсумковий контроль	-	15
2.	Схема нарахування балів	-	17
3.	Рекомендовані джерела	-	18
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	-	19

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем		Кількість годин					
		Денна форма					
		Усього	У тому числі				
л	п		лаб.	інд.	с.р.		
1	Історія туризму як наука	8	2	2	-	-	4
2	Міграції у Первісну добу	14	2	2	-	-	10
3	Подорожі Стародавнього світу (VIII тис. до Р.Х. – 476 р. після Р.Х.)	27	4	5	-	-	18
4	Мандрі в Середні віки (476-1492 рр.)	27	4	5	-	-	18
5	Розвиток подорожей і туризму в період Нового часу (1492-1914 рр.)	28	4	6	-	-	18
6	Новітня історія туризму (1914 р. – XXI ст.)	16	2	4	-	-	10
Усього годин		120	18	24	-	-	78

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Історія туризму як наука	2
1.1.	Предмет Історії туризму	
1.2.	Мета і завдання курсу	
1.3.	Становлення, суть, міжпредметні зв'язки та значення дисципліни	
1.4.	Періодизація Історії туризму	
2.	Тема 2. Міграції у Первісну добу	2
2.1.	Особливості міграцій первісних людей	
2.2.	Кліматичні, біологічні та соціальні причини переміщення первісних людей	
2.3.	Первісні «торгівельні» маршрути	
2.4.	Перші мапи і їхній вплив на розвиток мандрівництва	
3.	Тема 3. Подорожі Стародавнього світу (VIII тис. до Р.Х. – 476 р. після Р.Х.)	4
3.1.	Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Стародавньому світі	
3.2.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Трипільській культурі	
3.3.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавньому Єгипті та Стародавній Нубії	
3.4.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Землі Пунт, Культурі Нок, Дмт, Аксумі, Макробії, Савському царстві й Народів Банту	
3.5.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Месопотамії (Шумерській цивілізації, Аккадській імперії, Ассирії, Вавилонії (Халдейської імперії)), Перській державі Ахеменідів, Елліністичній державі Селевкідів, Парфянському царстві, Державі Сасанідів, Греко-Бактрійському царстві й Індо-грецькому царстві	
3.6.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Петрі та Стародавньому Ізраїлі	
3.7.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Фінікії (Ханаані) та Стародавньому Карфагені	
3.8.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Індії та Стародавньому Китаї	
3.9.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Кельтських племен	

3.10.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Кіммерії, Скіфії і Сарматії	
3.11.	Види подорожей і туристична інфраструктура в Андських цивілізаціях (Норте-Чито й Ольмеків)	
3.12.	Види, причини та наслідки подорожей у Культурі Дзвоноподібних келихів	
3.13.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Крито-Мінойській цивілізації, Стародавній Греції та Стародавній Македонії	
3.14.	Види подорожей і туристична інфраструктура у Цивілізації Етрусків та Стародавньому Римі	
4.	Тема 4. Мандрі в Середні віки (476-1492 рр.)	4
4.1.	Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Середні віки	
4.2.	Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Європі	
4.3.	Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Азії	
4.4.	Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Африці	
4.5.	Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Північній Америці	
4.6.	Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Південній Америці	
4.7.	Класифікація мандрів і характеристика передумов подорожей у Середньовічній Австралії	
4.8.	Класифікація мандрів і характеристика передумов подорожей у Середньовічній Океанії	
5.	Тема 5. Розвиток подорожей і туризму в період Нового часу (1492-1914 рр.)	4
5.1.	Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Новому часі	
5.2.	Українське козацтво як унікальна форма поєднання господарсько-пізнавальних, військово-визвольних і торгівельних мандрів	
5.3.	Роль Українського чумацтва в Історії подорожей	
5.4.	Великі Географічні відкриття як наймасштабніші подорожі освітньо-науково-дослідницького характеру в Північній Америці, Південній Америці, Африці, Азії, Європі, Антактиді й Океанії	
5.5.	Колонізація планетарного характеру як причина найчисельніших мандрів господарсько-освоювального та місіонерсько-релігійного характеру	
5.6.	Работоргівля як елемент системно організованих подорожей	
5.7.	Піратство як особлива форма подорожей світового масштабу	
5.8.	Взаємозв'язок пандемій та мандрів	
5.9.	Міграційні процеси як форма подорожей	
5.10.	Військові дії та динаміка подорожей	
5.11.	Вплив науково-технічного прогресу і культурного розвитку на якість мандрівок	
5.12.	Формування туристичної інфраструктури та системи гостинності	
5.13.	Активізація і розмаїття туристичних подорожей та започаткування туристичного підприємництва	
6.	Тема 6. Новітня історія туризму (1914 р. – XXI ст.)	2
6.1.	Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Новітньому періоді	
6.2.	Становлення масового туризму і формування туристичної інфраструктури	

6.3.	Розвиток туристичного бізнесу і формування міжнародних туристських центрів	
6.4.	Види і перспективи розвитку туризму	

1.3. Семінарські заняття

Тема 1: Історія туризму як наука

Питання для усного опитування та дискусії

1. Предмет Історії туризму.
2. Мета і завдання курсу.
3. Становлення, суть, міжпредметні зв'язки та значення дисципліни.
4. Періодизація Історії туризму.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: історія, туризм, періодизація, мапа, міграція, мандрівництво, подорож, туризм, гостинність, інфраструктура.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Підходи до періодизації історичних етапів розвитку туризму
- Методи дослідження та методологічні підходи в Історії туризму

Тема 2: Міграції у Первісному добу

Питання для усного опитування та дискусії

1. Особливості міграцій первісних людей.
2. Кліматичні, біологічні та соціальні причини переміщення первісних людей.
3. Первісні «торгівельні» маршрути.
4. Перші мапи і їхній вплив на розвиток мандрівництва.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: людське стадо, плем'я, вождівство, майнова нерівність, кліматичні причини переміщення первісних людей, біологічні причини переміщення первісних людей, соціальні причини переміщення первісних людей, козівництво, збиральство (збиральництво), землеробство, скотарство, мисливство, рибальство, торгівля, військові походи.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Первісне суспільство і первісні міграції Африки
- Первісне суспільство і первісні міграції Євразії
- Первісне суспільство і первісні міграції Америки
- Первісне суспільство і первісні міграції Австралії
- Первісне суспільство і первісні міграції Океанії

Тема 3: Подорожі Стародавнього світу (VIII тис. до Р.Х. – 476 р. після Р.Х.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Стародавньому світі.
2. Види подорожей і туристична інфраструктура у Трипільській культурі.
3. Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавньому Єгипті та Стародавній Нубії.
4. Види подорожей і туристична інфраструктура у Землі Пунт, Культурі Нок, Дмт, Аксумі, Макробії, Савському царстві й Народів Банту.
5. Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Месопотамії (Шумерській цивілізації, Аккадській імперії, Ассирії, Вавилонії (Халдейської імперії)), Перській державі Ахеменідів, Елліністичній державі Селевкідів, Парфянському царстві, Державі Сасанідів, Греко-Бактрійському царстві й Індо-грецькому царстві.
6. Види подорожей і туристична інфраструктура у Петрі та Стародавньому Ізраїлі.

7. Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Фінікії (Ханаані) та Стародавньому Карфагені.
8. Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Індії та Стародавньому Китаї.
9. Види подорожей і туристична інфраструктура у Кельтських племен.
10. Види подорожей і туристична інфраструктура у Кіммерії, Скіфії і Сарматії.
11. Види подорожей і туристична інфраструктура в Андських цивілізаціях (Норте-Чито й Ольмеків).
12. Види, причини та наслідки подорожей у Культурі Дзвоноподібних келихів.
13. Види подорожей і туристична інфраструктура у Крито-Мінойській цивілізації, Стародавній Греції та Стародавній Македонії.
14. Види подорожей і туристична інфраструктура у Цивілізації Етрусків та Стародавньому Римі.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: культурний обмін, культурно-пізнавальний туризм, морська експедиція, військова експедиція, торговельна експедиція, караван, Великий Шовковий Шлях, міф, міфологія, релігія, релігійні мандри, місіонерські подорожі, пілігрим, паломництво, храм, лікувально-оздоровчі подорожі, курорт, заклад гостинності, заїжджий двір, караван-сарай, Античний театр, гладіаторські бої, навмахія, подієвий туризм, освітянсько-наукові подорожі, гімнасія (гімназія), лікей (ліцей), академія, школа, пандемія, Моровиця Антоніна, Моровиця Кипріяна, картографія, путівник, філософія туризму, внутрішній туризм.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Атлантида: міф чи реальність?
- Єрихон – найстаріше місто на планеті: історичні та Біблійні докази
- Сотворення Світу, розселення людей, Ноїв ковчег: Біблійна історія та її інтерпретації
- Біблійна історія подорожі Авраама
- Біблійна історія Якова (Ізраїля) та його синів у контексті створення Ізраїльського народу і його подорожей
- Біблійна історія Мойсея та подорожі Ізраїльського народу до Землі Обітованої
- Біблійна історія Лота й загибель Содому, Гоморри, Адми і Зевойму
- Біблійна історія Вавилонської вежі й розселення народів
- Євангельська історія життя і подорожей Ісуса Христа
- Подорожі Апостолів і виникнення й розповсюдження Християнства
- Міфологія та релігія Стародавнього Єгипту
- Міфологія та релігія Стародавньої Греції
- Троянська війна: міф і наукові дослідження
- Мандри Одиссея: міф і наукова інтерпретація
- Подорожі Енея: міфічна та науково-географічна інтерпретація маршруту
- Мандрівка Ясона: спорідненість міфу й реальності

Тема 4: Мандри в Середні віки (476-1492 рр.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Середні віки.
2. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Європі.
3. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Азії.
4. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Африці.
5. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Північній Америці.

6. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Південній Америці.

7. Класифікація мандрів і характеристика передумов подорожей у Середньовічній Австралії.

8. Класифікація мандрів і характеристика передумов подорожей у Середньовічній Океанії.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: Велике переселення народів, Велике розселення слов'ян, казка, легенда, мандрівний театр, Середньовічний театр, Середньовічна Християнська Церква, монастир, «готельний ланцюг», притулок, подорожі норманів (вікінгів), об'єднання купців Ганза, темний туризм, Католицькі релігійні ордени, іноземний туризм, Хрестові походи, університет, подорожі за знаннями, лицарські турніри, Чума Юстиніана, «Чорна смерть», Столітня війна, екскурсійна програма, монгольські завоювання, Християнізація.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Таємниці середньовічних скриньок з естампами
- Слов'янська язичницька міфологія
- Слов'янська язичницька релігія
- Слов'янські язичницькі обряди, звичаї, святкування, страви
- Середньовічні таємниці Сколівських Бескидів
- Середньовічні замки і фортеці: особливості, таємниці й архітектурна еволюція
- Таємниці Католицьких релігійних орденів
- Таємниці середньовічних Християнських монастирів
- Архітектурна еволюція середньовічних Християнських церков
- Релігійна історія Мекки і Медини
- Національна і духовна історія Середньовічного Тибету і його таємниці
- Розвиток середньовічної магії та чаклунства

Тема 5: Розвиток подорожей і туризму в період Нового часу (1492-1914 рр.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Новому часі.
2. Українське козацтво як унікальна форма поєднання господарсько-пізнавальних, військово-визвольних і торгівельних мандрів.
3. Роль Українського чумацтва в Історії подорожей.
4. Великі Географічні відкриття як наймасштабніші подорожі освітньо-науково-дослідницького характеру в Північній Америці, Південній Америці, Африці, Азії, Європі, Антактиді й Океанії.
5. Колонізація планетарного характеру як причина найчисельніших мандрів господарсько-освоювального та місіонерсько-релігійного характеру.
6. Работоргівля як елемент системно організованих подорожей.
7. Піратство як особлива форма подорожей світового масштабу.
8. Взаємозв'язок пандемій та мандрів.
9. Міграційні процеси як форма подорожей.
10. Військові дії та динаміка подорожей.
11. Вплив науково-технічного прогресу і культурного розвитку на якість мандрівок.
12. Формування туристичної інфраструктури та системи гостинності.
13. Активізація і розмаїття туристичних подорожей та започаткування туристичного підприємництва.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: козак, чумац, пірат, Великі географічні відкриття, опера, балет, «Портова смерть», Холера, колонізація, работоргівля, науково-технічна революція, науково-технічний прогрес, готель, туристичне підприємництво, туристичний бізнес, організований туризм,

бюро подорожей, екскурсійна діяльність, гірський рух, Міжнародна ліга туристичних організацій, аристократичний (елітарний) туризм.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Полювання на відьом: середньовічні витоки і новочасні реалії світового масштабу
- Історія Бастилії
- Таємниці Танцювальної чуми
- Історія алхімії: тисячолітні напрацювання стародавніх і середньовічних учених та новочасний розвиток
- Легенда «Летючого Голландця»
- Мандри Гуллівера: фантастика і реальність

Тема 6: Новітня історія туризму (1914 р. – XXI ст.)

Питання для усного опитування та дискусії

1. Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Новітньому періоді.
2. Становлення масового туризму.
3. Формування туристичної інфраструктури.
4. Розвиток туристичного бізнесу.
5. Формування міжнародних туристських центрів.
6. Характер і види туризму.
7. Сучасні виклики для туристичної сфери і перспективи розвитку туризму.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародні туристські центри, Гірські клуби, масовий туризм, індустрія туризму, індустрія гостинності, рекреаційна сфера, транспортна інфраструктура, плановий туристичний маршрут, туристський продукт, туристський пакет, турагенція, туроператор, міжнародні туристичні організації, туристичні дестинації, мотиви подорожей, міжнародні та національні готельні мережі, нові види туризму: рекреаційний, діловий, МІСЕ, спортивний, етнічний (ностальгічний), транзитний, пригодницький, подієвий, екологічний (зелений), сільський (агротуризм), міський, індустріальний (промисловий), темний (похмурий), пішохідний (легка хода), автомобільний, ігровий (розважальний), шоп-туризм, волонтерський, соціальний.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- Бермудський трикутник: міф чи реальність?
- Підводна Одісея команди Кусто
- Пошуки затонулих кораблів
- Пошуки затонулих і загублених міст
- Відкриття підводних музеїв
- Прокляття фараонів: дослідження таємниці
- Розкриття таємниць Давніх цивілізацій і Чудес світу

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента є однією з основних складових оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати базові елементи в організації рекреаційної діяльності.

Тема 2: Міграції у Первісну добу

Завдання 1. Порівняйте первісні міграції Африки та Австралії у табличній формі за кліматичним, біологічним і соціальним критеріями.

Завдання 2. Порівняйте первісні міграції Америки та Євразії у табличній формі за

кліматичним, біологічним і соціальним критеріями.

Тема 3: Подорожі Стародавнього світу (VIII тис. до Р.Х. – 476 р. після Р.Х.)

Завдання 1. Побудуйте піраміду відповідностей Давньогрецьких і Давньоримських богів

Завдання 2. Порівняйте Біблійну історію Єрихону з науковими інтерпретаціями.

Тема 4: Мандри в Середні віки (476-1492 рр.)

Завдання 1. Порівняйте Слов'янські язичницькі обряди, звичаї, святкування і страви з Українськими Християнськими обрядами, звичаями, святкуваннями і стравами.

Завдання 2. Охарактеризуйте розмаїття архітектурних стилів будівництва Середньовічних Християнських Церков.

Тема 5: Розвиток подорожей і туризму в період Нового часу (1492-1914 рр.)

Завдання 1. Охарактеризуйте рівні комфортності морських подорожей на прикладі корабля класу «Олімпік» або корабля класу «Мавританія».

Завдання 2. Коротко опишіть історію готелів або ресторанів будь-якого міста на Ваш вибір у період Нового часу.

Тема 6: Новітня історія туризму (1914 р. – XXI ст.)

Завдання 1. Опишіть історію пошуку будь-якого затонулого або загубленого міста на Ваш вибір.

Завдання 2. Опишіть відому археологічну або палеонтологічну знахідку.

1.5. Індивідуальні завдання

Розробіть презентацію на одну із запропонованих тем:

1. Атлантида: міф чи реальність?
2. Єрихон – найстаріше місто на планеті: історичні та Біблійні докази
3. Сотворення Світу, розселення людей, Ноїв ковчег: Біблійна історія та її інтерпретації
4. Біблійна історія подорожі Авраама
5. Біблійна історія Якова (Ізраїля) та його синів у контексті створення Ізраїльського народу і його подорожей
6. Біблійна історія Мойсея та подорожі Ізраїльського народу до Землі Обітованої
7. Біблійна історія Лота й загибель Содому, Гоморри, Адми і Зевойму
8. Біблійна історія Вавилонської вежі й розселення народів
9. Євангельська історія життя і подорожей Ісуса Христа
10. Подорожі Апостолів і виникнення й розповсюдження Християнства
11. Міфологія та релігія Стародавнього Єгипту
12. Міфологія та релігія Стародавньої Греції
13. Троянська війна: міф і наукові дослідження
14. Мандри Одиссея: міф і наукова інтерпретація
15. Таємниці середньовічних скриньок з естампами
16. Слов'янська язичницька міфологія
17. Слов'янська язичницька релігія
18. Слов'янські язичницькі обряди, звичаї, святкування, страви
19. Середньовічні таємниці Сколівських Бескидів
20. Середньовічні замки і фортеці: особливості, таємниці й архітектурна еволюція
21. Таємниці Католицьких релігійних орденів
22. Таємниці середньовічних Християнських монастирів
23. Архітектурна еволюція середньовічних Християнських церков
24. Релігійна історія Мекки і Медини
25. Національна і духовна історія Середньовічного Тибету і його таємниці
26. Розвиток середньовічної магії та чаклунства
27. Полювання на відьом: середньовічні витоки і новочасні реалії світового масштабу

28. Історія Бастилії
29. Таємниці Танцювальної чуми
30. Історія алхімії: тисячолітні напрацювання стародавніх і середньовічних учених та новочасний розвиток
31. Легенда «Летючого Голландця»
32. Бермудський трикутник: міф чи реальність?
33. Підводна Одиссея команди Кусто
34. Пошуки затонулих кораблів
35. Пошуки затонулих і загублених міст
36. Відкриття підводних музеїв
37. Прокляття фараонів: дослідження таємниці
38. Розкриття таємниць Давніх цивілізацій і Чудес світу

1.6. Підсумковий контроль

1.6.1. Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі іспиту

1. Предмет, мета, завдання і періодизація Історії туризму
2. Кліматичні, біологічні та соціальні причини міграції первісних людей
3. Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Стародавньому світі
4. Види подорожей і туристична інфраструктура у Трипільській культурі
5. Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавньому Єгипті та Стародавній Нубії
6. Види подорожей і туристична інфраструктура у Землі Пунт, Культурі Нок, Дмт, Аксумі, Макробії, Савському царстві й Народів Банту
7. Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Месопотамії (Шумерській цивілізації, Аккадській імперії, Ассирії, Вавилонії (Халдейської імперії)), Перській державі Ахеменідів, Елліністичній державі Селевкідів, Парфянському царстві, Державі Сасанідів, Греко-Бактрійському царстві й Індо-грецькому царстві
8. Види подорожей і туристична інфраструктура у Петрі та Стародавньому Ізраїлі
9. Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Фінікії (Ханаані) та Стародавньому Карфагені
10. Види подорожей і туристична інфраструктура у Стародавній Індії та Стародавньому Китаї
11. Види подорожей і туристична інфраструктура у Кельтських племен
12. Види подорожей і туристична інфраструктура у Кіммерії, Скіфії і Сарматії
13. Види подорожей і туристична інфраструктура в Андських цивілізаціях (Норте-Чито й Ольмеків)
14. Види, причини та наслідки подорожей у Культурі Дзвоноподібних келихів
15. Види подорожей і туристична інфраструктура у Крито-Мінойській цивілізації, Стародавній Греції та Стародавній Македонії
16. Види подорожей і туристична інфраструктура у Цивілізації Етрусків та Стародавньому Римі
17. Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Середні віки
18. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Європі
19. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Азії
20. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Африці
21. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Північній Америці
22. Класифікація мандрів, характеристика передумов подорожей і ступінь розвитку туристичної інфраструктури у Середньовічній Південній Америці

23. Класифікація мандрів і характеристика передумов подорожей у Середньовічній Австралії
24. Класифікація мандрів і характеристика передумов подорожей у Середньовічній Океанії
25. Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Новому часі
26. Українське козацтво як унікальна форма поєднання господарсько-пізнавальних, військово-визвольних і торгівельних мандрів
27. Роль Українського чумацтва в Історії подорожей
28. Великі Географічні відкриття як наймасштабніші подорожі освітньо-науково-дослідницького характеру в Північній Америці, Південній Америці, Африці, Азії, Європі, Антарктиді й Океанії
29. Колонізація планетарного характеру як причина найчисельніших мандрів господарсько-освоювального та місіонерсько-релігійного характеру
30. Работоргівля як елемент системно організованих подорожей у період Нового часу
31. Піратство як особлива форма подорожей світового масштабу в добу Нового часу
32. Взаємозв'язок пандемій та мандрів у період Нового часу
33. Міграційні процеси як форма подорожей у період Нового часу
34. Військові дії та динаміка подорожей у період Нового часу
35. Вплив науково-технічного прогресу і культурного розвитку на якість мандрівок у період Нового часу
36. Формування туристичної інфраструктури та системи гостинності в добу Нового часу
37. Активізація і розмаїття туристичних подорожей та започаткування туристичного підприємництва в добу Нового часу
38. Історичні особливості й основні мотиви подорожей людини у Новітньому періоді
39. Становлення масового туризму в Новітній історії людства
40. Формування туристичної інфраструктури в Новітній історії людства
41. Розвиток туристичного бізнесу в Новітній історії людства
42. Формування міжнародних туристських центрів в Новітній історії людства
43. Характер і види туризму в Новітній історії людства
44. Сучасні виклики для туристичної сфери і перспективи розвитку туризму

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Види подорожей і туристична інфраструктура у Трипільській культурі.
2. Класифікація мандрів і характеристика передумов подорожей у Середньовічній Австралії.
3. Великі Географічні відкриття як наймасштабніші подорожі освітньо-науково-дослідницького характеру в Північній Америці, Південній Америці, Африці, Азії, Європі, Антарктиді й Океанії.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14, зі змінами).

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій протягом першого семестру таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,6	6,7	7,8	8,9	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 12 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	5 тем	Номер теми						Усього балів
		1	2	3	4	5	6	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	-	3	3	3	3	3	15
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	5						5
	Усього балів							20

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. Історія туризму: підручник. Харків: ХНАМГ, 2010. 294 с.
2. Лиман С.І., Парфіненко А.Ю. Історія туризму: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2020. 370 с.
3. Лиман С.І., Парфіненко А.Ю., Посохов І.С. Історія туризму: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2018. 371 с.
4. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Історія розвитку туризму: навчальний посібник. Львів, 2016. 117 с.
5. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Світовий досвід розвитку туризму: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 244 с.
6. Мальська М.П., Рутинський М.Й., Паньків Н.М. Туризм у міжнародному і національному вимірах. Історія і сучасність: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 266 с.
7. Паньків Н.М., Ковальчук А.С. Історія розвитку туризму: тексти лекцій. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 88 с.
8. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. Історія туризму: навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2005. 320 с.

3.2. Допоміжні джерела

1. Бартошук О.В. Еволюційні погляди на розвиток туристичної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2011. № 5, Т. 2. С. 286–291.
2. Біблія. Святе Письмо Старого і Нового Завіту / [пер. П.О. Куліша, І.С.Левіцького, І. Пулюя]. Asheville (USA): RBS, 1991. 1078 с.
3. Ковальчук А.С., Паньків Н.М. Історія розвитку туризму у світі та Україні: навчально-методичні вказівки для студентів географічного факультету спеціальності «Туризм». Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 28 с.
4. Колоднюк К. Історія створення туристичних підприємств та їх сучасне бізнес-планування. URL: <http://eehb.dsru.edu.ua/article/view/111473>.
5. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство: навчальний посібник / За ред. проф. Ф.Д. Заставного. Київ: Знання, 2006. 575 с.
6. Рутинський М. Історико-географічні тенденції та періодизація розвитку курортної справи. *Всеукраїнський науково-теоретичний часопис*. 2008. Вип. 17. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/rutynsky.htm.
7. Федорченко В.К., Дворова Т.А. Історія туризму в Україні: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 2002. 195 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Туризм. Навчальні матеріали онлайн – <https://pidru4niki.com/turizm/>.
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Бібліотека Верховної Ради України – <http://lib.rada.gov.ua/static/about/wellcome.html>.
4. Наукова бібліотека імени М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка – <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>.
5. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» – <https://library.ukma.edu.ua/>.
6. Сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова – <https://univer.km.ua/>.
7. Сайт наукових підручників онлайн – <https://textbook.com.ua/>.
8. Підручники для студентів онлайн – <https://stud.com.ua/>.
9. Студентська бібліотека – <https://buklib.net/books/>.